

Het
Barthianisme
door
Ds. L. Rijksen

Het Barthianisme door ds. L. Rijksen werd in dertien delen gepubliceerd in *De Saambinder* op 7, 21 en 28 mei, 11 en 25 juni, 9 en 23 juli, 13, 20 en 27 augustus, 10 september en 1 en 22 oktober 1953. Dit bestand is fotografisch overgenomen van de genoemde uitgaven (Digibron) en waar nodig gecorrigeerd.

© 2024 – NordPublisher
NUR 700

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij digitaal, elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen, of op enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever: info@nordpublisher.nl.

Op de laatstgehouden Particuliere Synode van het Westen werd ons verzocht ter voorlichting enige artikelen over het Barthianisme te willen schrijven, aan welk verzoek wij graag willen voldoen.

Inleiding

Het Barthianisme ontleent zijn naam aan prof. dr. Karl Barth, de vader van deze leer of richting. Deze Karl Barth heeft een zeer grote invloed gehad op de ontwikkeling van de theologische wetenschap van de laatste jaren. Ook aan de kerkelijke ontwikkeling in ons land van de laatste tijd is zijn invloed geenszins vreemd. Door velen wordt Barth geroemd en geprezen. Prof. Miskotte uit Leiden spreekt zelfs van hem als de kerkvader van de 20e eeuw en stelt hem op één lijn met de Reformatoren Luther en Calvijn.

Hij schrijft van hem: "Zo helemaal geen geniaal iemand, zo zonder een spoor van zelfbewustheid, ontgaan van alle tekenen ener bijzondere verhevenheid en roeping. En juist zó verschijnt hij (nl. Barth) als doctor ecclesiae, als leraar der kerk, beladen en gezegend met een onmiskenbaar gezag; leraar van de kerk, ja de leraar der kerk, voor gans de kerk een leraar, die zij moet horen; een laatste zakelijk zuivere stem in de lange rij der orthodoxe vaders".

Dr. Berkhof sprak zelfs van een Copernicaanse omwenteling in de theologie, door Barth veroorzaakt. Zoals Copernicus (1473-1543) eertijds een algehele ommekeer veroorzaakte in de wereldbeschouwing, door te leren, dat de zon niet om de

aarde, maar de aarde om de zon draait, zo zou Barth een Copernicaanse wending, zulk een grote ommekeer in de theologie hebben bewerkt. Een zeer bekend Barthiaan in ons land is prof. van Niftrik in Amsterdam, die zijn leermeester eert als een tweede Elia, een 'beroerder Israëls'.

Barth is voor het eerst bekend geworden door de door hem uitgegeven verklaring van Paulus' brief aan de Romeinen, de zogenaamde "Römerbrief". Het is kenmerkend op hoeveel grote personen uit de kerkgeschiedenis de brief aan de Romeinen van beslissende betekenis is geweest, hetzij ten goede of ten kwade.

Ik denk bijv. aan Augustinus, die als eerste in de historie van de kerk het leerstuk van de verkiezing dogmatisch en theologisch heeft uitgewerkt, waartoe hij gekomen is door zijn studie van 'Romeinen'. Voor Luther gebruikte de Heere de bestudering van 'Romeinen' om Zijn onwederstandelijke genade in Luther te verheerlijken en hem door de ontsluitende bediening des Geestes te openbaren, dat de zaligheid alleen door het geloof in Christus verkregen wordt, en niet door de werken van de wet. Ook op Calvijn is de invloed van de Romeinenbrief van blijvende betekenis geweest. De opstellers van de Catechismus hebben dezelfde indeling in de Catechismus gevolgd, waarin ook Paulus de Romeinenbrief heeft ingedeeld, namelijk ellende, verlossing en dankbaarheid. Denk ook aan de ketter Marcion (± 400) die op grond van zijn eigenwillige verklaring van 'Romeinen' tot zijn vreselijke ketterij van een tweegodendom kwam, zodat hij de kerk werd uitgebannen, maar een grote Marcionnietische tegenkerk

oprichtte, die eeuwenlang bestaan heeft.

Zo heeft ook Karl Barth door zijn 'Römerbrief', waarvan de eerste druk in 1919 werd uitgegeven, de kerk in beroering gebracht. Naast dit werk heeft hij vele andere boeken geschreven. In 1936 telde de lijst van zijn kleinere en grotere werken reeds 202 nummers, en nog gaat boek na boek van zijn hand ter perse. Naast de zojuist genoemde 'Römerbrief' is wel het bekendste zijn 'Kirchliche Dogmatiek', zijn kerkelijke dogmatiek.

Leven

Karl Barth werd 10 mei 1886 te Bazel geboren, waar zijn vader, Fritz Barth, professor was in de theologie, om les te geven in het Nieuwe Testament. Na zijn theologische studie aan de universiteiten van Bern en Berlijn werd Karl Barth in 1909, op 23-jarige leeftijd, hulpprediker van de Duitse Gereformeerde kerk in Geneve. Twee jaar later werd hij bevestigd als predikant in het Zwitserse dorp Safenwil, waar hij tien jaar heeft gestaan. Toen werd hij, op 35-jarige leeftijd dus, in 1921, benoemd tot professor in de Gereformeerde theologie te Göttingen in Duitsland, daarna in 1925 te Münster, terwijl hij in 1932 weer als hoogleraar naar de universiteit van Bonn vertrok. Daar verbleef hij drie jaar. In 1935 wilde men hem echter verplichten de eed van trouw af te leggen aan Adolf Hitler, de Duitse Führer. Dit weigerde hij en alzo werd hij Duitsland uitgebannen. Barth is namelijk bekend door zijn strijd tegen het nationaalsocialisme, waarin hij een verschijning van de antichrist onderkende. Van stonde aan doorzag

Barth terecht de gevaarlijke gevolgen van de natuurlijke theologie van de nationaalsocialisten met hun ras-, bloed- en bodemverheerlijking.

Toen hij Duitsland dus moest verlaten, hield hij voor zijn studenten een afscheidspreek over Psalm 119:67: "Eer ik verdrukt werd, dwaalde ik, maar nu onderhoud ik Uw Woord". Nu werd Barth benoemd als hoogleraar in zijn geboorteplaats Bazel, waar hij ook thans nog, op bijna 67-jarige leeftijd, woont en werkzaam is¹. Een zoon van hem, Marcus, is predikant, en zijn tweede zoon verkeert als zendeling op Borneo. Ook heeft Barth een zoon in de oorlog moeten missen. Tot zo ver dan over het leven van hem, wiens leer wij nu een ogenblik nader willen gaan bezien. De apostel getuigt toch: "Beproeft de geesten, of ze uit God zijn". "Want niemand kan een ander fundament leggen, dan hetgeen gelegd is, hetwelk is Jezus Christus", 1 Kor. 3:11. Wij zullen dus hebben te beschouwen en te onderzoeken of Barth op dit geheel enige fundament bouwt of dat hij een andere grondslag wil leggen. En dan geldt het onverbiddelijke woord van Paulus: "Indien u iemand een evangelie verkondigt, buiten hetgeen gij ontvangen hebt, die zij vervloekt", Gal. 1:9.

¹ NordPublisher: reeds overleden 10 december 1968 te Bazel.

Leer

Nadat we de vorige maal één en ander geschreven hebben over het leven van Karl Barth, willen we nu enigszins nader ingaan op zijn leer.

We kunnen die leer niet begrijpen, als we niets weten van de theologische stromingen van de vorige eeuw, die Barth is gaan bestrijden. De 19e eeuw toch was de eeuw van de valse mystiek of het subjectivisme, van het relativisme, van het naturalisme en van het idealisme. Over ieder van deze stromingen slechts een enkel, eenvoudig woord.

A. In de valse mystiek of subjectivisme worden de grenzen tussen God en mens weggevaagd. In zijn zgn. godsdienstige ervaringen gaat de mens op in God, ja versmelt in God, echter buiten God en zonder God. Het oneindige wezensonderscheid tussen God en mens wordt uit het oog verloren, en vergeten wordt, dat God in de hemel woont en wij als nietige, doemwaardige stofbewoners op de aarde zijn. Ook wordt hier de innerlijke beleving des harten, zoals God die echter alleen in waarheid door Zijn Geest Zelf werkt, losgemaakt van Gods Woord. Deze valse mystiek is Barth heftig gaan bestrijden.

B. Het relativisme leert, dat er geen vaste principia, geen vaste beginselen zijn. Alles is slechts betrekkelijk, en aan verandering onderworpen. Ook Gods Woord is maar betrekkelijk en heeft geen vaststaande onveranderlijke inhoud. Een vaststaande belijdenis, gegrond op Gods Woord, is onmogelijk, want alles is aan de veranderlijkheid onderworpen. Alles, ook Gods Woord, ja God Zelf, is afhankelijk van de wet van

het worden. Ook dit relativisme heeft Barth bestreden en daar tegenover de soevereine onveranderlijkheid Gods gehandhaafd.

C. Het naturalisme erkent alleen de werkelijkheid van de natuurlijke wereld en wil niets weten van een bovennatuurlijke, geestelijke wereld. Men wil niets weten van een geestelijke realiteit, een geestelijke werkelijkheid, en loochent dan ook dat er een zelfstandig Goddelijk Wezen is, Dat boven de wereld verheven is en alles door Zijn voorzienigheid bestuurt. Men erkent alleen onpersoonlijke Goddelijke krachten in de schepping zelf; immanente, dat is in de wereld inzijnde Goddelijke krachten dus. Hiertegenover stelt Barth met kracht de zgn. transcendentie Gods, de verhevenheid Gods, de majestelijke persoonlijkheid Gods, als drie-enig Goddelijk Wezen, Die hemel en aarde geschapen heeft en oneindig boven dezelve verheven is.

D. In het idealisme is God niet meer dan een idee, een gedachte. God bestaat volgens deze stroming niet als zelfstandig, persoonlijk Wezen. Hij bestaat niet 'an sich', dat is op zichzelf staande, buiten ons bewustzijn, maar men zegt: 'Omdat ik God denk, daarom is Hij er'. God is dan dus een schepping van het denkende 'ik' van de mens. Ook tegenover deze stroming heeft Barth verdedigd, dat God een persoonlijk enig en drie-enig Wezen is, de transcendente, de Verhevene en Majestelijke.

Deze vier op eenvoudige wijze beschreven richtingen waren in min of meer gewijzigde vorm aanwezig in de 19e-eeuwse

theologie. Barth is nu vooral die richting in die 19^e-eeuwse theologie gaan bestrijden, die het 'Nieuw-Protestantisme' wordt genoemd.

De geestelijke vader van dit "Nieuw Protestantisme" was Friedrich Schleiermacher, de bekende hoogleraar in de theologie te Berlijn. De zgn. Ethische richting in de Ned. Herv. kerk is ten nauwste met dit 'Nieuw Protestantisme' van Schleiermacher verwant.

Volgens Schleiermacher hebben wij in de godsdienst uit te gaan van de mens en van diens godsdienstige behoeften, en hebben wij dus niet onvoorwaardelijk in Gods Woord ons uitgangspunt te kiezen. Men ging niet van het standpunt uit: 'Wat zegt de Schrift?' maar: 'Wat zegt de godsdienstige ervaring van de mens?' Volgens deze Ethische theologie is hetgeen de mens van God of Christus ervaart in zijn ziel, maatstaf voor hetgeen hij denkt en gelooft. Hier vinden we dus de invloed van het subjectivisme of de valse mystiek, hierboven beschreven, op dit zgn. 'Nieuw Protestantisme'. Schleiermacher omschrijft de godsdienst verder als 'louter afhankelijkheidsgevoel'. In de Heere Jezus leefde volgens hem dit gevoel het reinst en zuiverst.

Door navolging van de Heere Jezus zou de mens nu verlost worden en de zaligheid verkrijgen. Hier wordt dus de doodstaat van de mens geloochend, waarin hij onbekwaam is tot enig goed en geneigd tot alle kwaad, en wordt de mens nog een vermogen toegekend om Christus te kunnen volgen. Tevens wordt hier de noodzakelijkheid van de wederbarende

bearbeiding van de Heilige Geest tot zaligheid miskend. Men begint hier met een soort heiligmaking in eigen kracht, om dan zo op te klimmen tot de rechtvaardigmaking, die daarop zou volgen. Zal echter een kwade boom ooit goede vruchten voortbrengen? Hoe is toch eerst de rechtvaardigmaking van node, de vernieuwing des harten in de staatsverwisseling van de wedergeboorte door de bearbeiding des Geestes, want pas dan kan een waarlijk doen van goede werken als vruchten van het geloof in de weg van heiligmaking worden gevonden.

In het stelsel van Schleiermacher wordt van de mens uit opgeklimmen tot God. De mens, met al zijn zgn. vermogens staat hier in het middelpunt, en daarom wordt deze leer wel 'antropologisch' genoemd (anthropos = mens).

Tegen deze leer nu heeft Barth heftig stelling genomen. Barth wilde ervoor waken, dat de theologie zou ontaarden in antropologie, waarbij de mens in het middelpunt staat, maar hij wilde vasthouden, dat de theologie moet blijven theologie, dat is de leer van God.

Over de Ethischen, die, zoals gezegd, in alles uitgingen van de zgn. godsdienstige ervaring van de mens, echter buiten de bediening des Geestes, en niet Gods Woord als maatstaf van alles namen, en die altijd maar spraken over het volgen van de Heere Jezus, maar in eigen kracht, zegt Barth: "Die lieden hebben Jezus altijd bij zich; ze gaan met Hem om en praten over Hem als iemand, die ze dagelijks ontmoeten. Zij kunnen altijd loven en roemen en danken."

Barth roept dezulken steeds weer toe: "U vergeet dat God in

de hemel is en dat wij op de aarde zijn. De mens staat los van God".

De Ethische theologie van Schleiermacher leerde een eenzijdige immanentie Gods, d.w.z. de tegenwoordigheid van God bij en in ons. Daartegenover stelt Barth een eenzijdige transcendentie Gods, d.w.z. de verhevenheid, hoogheid, majesteit des Heeren.

We zullen echter bij Barth moeten waarnemen, dat hij van het ene uiterste in het andere gevallen is, in het tegendeel van de eenzijdigheid, en dat hij als zodanig even zo goed als de Ethische theologie, die hij bestreed, het vaste fundament van de apostelen en profeten heeft losgelaten en in strijd is gekomen met de leer van de reformatorische vaders, die gegrond is op Gods onfeilbaar Woord.

Twee uitersten

De vorige keer brachten we naar voren, dat Barth op scherpe wijze de theologie van Schleiermacher, het 'Nieuw-Protestantisme', is gaan bestrijden. Zoals wij immers beschreven, vereenzelvigden deze Ethischen, de aanhangers van Schleiermacher, in feite God, met de zgn. innerlijke beleving van de mens.

De Ethischen leerden alzo een eenzijdige immanentie Gods, dat is een eenzijdige tegenwoordigheid Gods bij en in de mens; daartegenover heeft Barth met kracht de transcendentie Gods gesteld, dat is de boven alle aardse werkelijkheid verheven majesteitelijke heerlijkheid Gods. Barth laat niet af om hen, die zoetige, weekhartige godsdienst van de aanhangers van Schleiermacher, die altijd maar spreken over een 'lieve' Jezus en een 'lieve' God en die altijd kunnen loven, roemen en danken, met kracht toe te roepen: "U vergeet, dat God in de hemel is, en wij, nietige zondige mensen, wij zijn op de aarde en uit de aarde aards. De mens staat los van God". Barth brengt steeds met kracht naar voren het oneindige wezensonderscheid, het nooit af te meten kwalitatieve verschil tussen God en mens. Hij zegt: God is de 'ganz Andere', de totaal Andere ten opzichte van de mens. Echter, we zeiden het reeds, Barth is van het ene uiterste in het andere gevallen; in het tegendeel van de eenzijdigheid.

Want enerzijds heeft hij recht van spreken, als hij tegenover al die gemoedelijke, menselijke gedachten over God, zoals men die bij de Ethischen vond, met kracht stelt, dat God de Transcendente is, de vlekkeloos Heilige en onkreukbaar

Rechtvaardige, en hij het oneindige wezensonderscheid tussen God en mens benadrukt en steeds weer zegt: "Wij moeten leren God God te laten". Maar Barth is hierin veel te ver gegaan. Want enerzijds leert ook Gods Woord ons in zekere zin de transcendentie Gods, de majesteitelijke verhevenheid Gods boven al het aardse en tijdelijke. Ook Gods Woord leert ons het oneindige wezensonderscheid tussen God en mens, niet alleen na onze diepe bondsbreuk, maar ook in de staat der rechtheid; maar anderzijds leert datzelfde Woord ons ook de immanentie Gods, de tegenwoordigheid Gods in deze wereld. Door Zijn voorzienigheid toch bestuurt Hij, Die de Transcendente is, alle dingen, en de apostel getuigt toch ook: "In Hem leven wij, en bewegen wij ons en zijn wij", Hand. 17:28. Gods Woord leert ons niet alleen de oneindige afstand tussen God en mens, het wezensonderscheid tussen de Heere en ons, maar ook een volzalige gemeenschap tussen Hem en de mens, in de staat der rechtheid in de weg van het Werkverbond, en van onze diepe bondsbreuk een herstelde soevereine gemeenschap met de uitverkoren zondaar in Christus in de weg van het genadeverbond. En dit ontkent Barth in feite.

Volgens hem laat de Heere Zich eigenlijk niet in met deze aarde. Barth wil also waken voor de eer en de soevereiniteit Gods en alles bestrijden wat die majesteit en soevereiniteit des Heeren zou kunnen krenken in een gelijkstelling van God en mens, zoals we die gelijkstelling bij Schleiermacher aantreffen, maar het gevolg is, met heilige eerbied gesproken, dat in Barths beschouwing God wordt opgesloten in een

bovenaards en boven-tijdruimtelijk vaticaan, en de gedachte wordt gewekt, dat God Zich eigenlijk niet in zou laten met de wereld van de tijdruimtelijkheid, met deze wereld dus. Van de Heere vermogen wij niets te kennen, zegt Barth. Wij kennen God niet, maar kunnen Hem ook niet kennen. Barth trekt een onverbiddelijke scheidslijn tussen God en mens. Hij noemt dit de 'doodslijn'. Aan deze zijde van de doodslijn is het weinige, dat wij kennen, aan de andere zijde woont de Heere, Die Zich verborgen houdt, ja die in absolute zin de Deus Absconditus is, de verborgen God.

Wat getuigt deze leer toch van een grote onkunde in de waarheid, die naar de godzaligheid is. Immers, hier is geen sprake meer van een buigen voor Gods onfeilbaar Woord. Want als Barth zegt: 'wij kunnen God niet kennen', dan heeft hij gelijk als hij ziet op de mens in zijn natuurstaat, zoals hij leeft buiten en zonder God, vervreemd van de verbonden der belofte. Ook is het zeker waar, wat ook Calvijn zegt, dat de mens nooit bij machte is in het Wezen Gods in te dringen. Wij zullen nooit God kunnen begrijpen en mogen ook nooit proberen in Gods Raad en Wezen in te dringen, want God is alleen maar te aanbidden, maar nooit te begrijpen. Anders zou God geen God meer zijn. Maar al te vaak is men dit vergeten en heeft men getracht de aanbiddelijke raad in het Wezen Gods verstandelijk te bevatten. Maar anderzijds mag de kerk des Heeren door genade een geheiligde kennis van God en Goddelijke zaken bekomen en ingeleid worden in de binnenkamers des Konings, om de heilgeheimen te aanschouwen, die in Hem gevonden worden, waarvan de dichter getuigt:

Gods verborgen omgang vinden
zielen, daar Zijn vrees in woont,
't heilgeheim wordt aan Zijn vrienden
naar Zijn vreêverbond getoond.

En dit is volgens Barth niet mogelijk. Volgens hem is er geen enkele gemeenschap tussen God en mens. Hoe komt het toch uit, dat, zoals de Heere Jezus het reeds gezegd heeft, de verborgenheden des Heeren de wijzen en verstandigen verborgen blijven, maar de kinderkens worden geopenbaard, (Matt. 11:25 en Luk. 10:21). Want die kinderkens leren door de wederbarende bearbeiding des Geestes verstaan, enerzijds de afstand tussen God en hen, wijl het hun zonden zijn, die scheiding gemaakt hebben en steeds maken tussen God en hun ziel, en zij zichzelf uit de Goddelijke gemeenschap losgescheurd hebben, en alzo waardig zijn voor eeuwig onder Gods rechtvaardig oordeel te verzinken, maar anderzijds mogen zij ook onderwerpeijk ervaren, dat de Heere in soeverein welbehagen Zich door Zijn Woord door de ontsluitende bediening des Geestes in Christus wil openbaren aan een dood- en doemschuldig zondaar en met zulken gemeenschap wil hebben in de Zoon Zijner liefde, ja zulken in de oefening des geloofs in de herstelde gemeenschap Gods doen delen en hun een vrede doen smaken, die alle verstand te boven gaat.

Daarom, hoe nodig is het toch door genade, door verlichte ogen, verstand van Goddelijke zaken te mogen verkrijgen,

wijl de natuurlijke mens niet begrijpt de dingen die des Geestes Gods zijn. Op hoeveel dwaalwegen worden wij anders zo lichtelijk geleid. Hoe is ook Barth toch het spoor bijster geraakt en heeft hij zich verloren in een filosofische bespiegeling van de transcendentie Gods. Deze leer van de transcendentie, van de onoverbrugbare kloof tussen God en mens, waarbij geen enkele gemeenschap mogelijk is, beheerst Barths gehele theologie, zoals ons nog nader zal blijken.

Ingeschapen godskennis

Omdat, zoals Barth leert, God in absolute zin de Verborgene is en Zich niet openbaart, naar we dit de vorige keer verklaarden, is er volgens hem ook geen algemene openbaring en natuurlijke godskennis.

Onder de algemene openbaring verstaan wij, dat God als de Schepper van al wat leeft Zichzelf op menselijke wijze kenbaar maakt in de werken Zijner handen. Heel de schepping getuigt van de onuitsprekelijke grootheid van de Schepper. Artikel 2 van de Ned. geloofsbelijdenis spreekt over die algemene openbaring als daar gezegd wordt, dat wij God kennen, ten eerste door de schepping, onderhouding en regering der gehele wereld, overmits deze voor onze ogen is als een schoon boek, in hetwelk alle schepselen, grote en kleine, gelijk als letteren zijn, die ons de onzienlijke dingen Gods geven te aanschouwen, namelijk Zijn eeuwige kracht en Goddelijkheid, als de apostel Paulus zegt, Rom. 1:20: "Welke dingen genoegzaam zijn om de mensen te overtuigen en hun alle onschuld te benemen".

Ook in de zogenaamde natuurpsalmen komt de algemene openbaring naar voren, bijv. Psalm 19 en Psalm 104: "De hemelen vertellen Gods eer en het uitspansel verkondigt Zijner handen werk".

Barth wil van deze algemene openbaring niets weten. Hij zegt: God openbaart Zich in geen enkele zin in de werken Zijner handen. Ook hier is Barth weer door zijn strijd met de natuurlijke theologie van Schleiermacher in het tegendeel van de eenzijdigheid vervallen. In de leer van Schleiermacher

namelijk, de Ethische theologie dus, wordt de grens tussen de bijzondere openbaring door Gods Woord en de algemene openbaring door de sprake van de schepping, geheel uitgewist. In de Ethische theologie toch werd geleerd, zoals wij in een voorafgaand artikel beschreven hebben, dat hetgeen de mens in de algemene openbaring van God afweet en in zijn hart gevoelt, wel een voldoende en betrouwbare gids was op de weg naar de hemel. Als Barth degenen, die deze misleidende leer aanhangen, toeroept: Gij dwaas, gij kunt God niet tot zaligheid kennen uit de natuur. God openbaart Zich niet tot 's mensen behoud in de schepping; dan heeft hij gewis gelijk. Immers, de natuur openbaart ons nooit Christus, Wie te kennen alleen het eeuwige leven is. De zaligmakende kennis van God werkt de Heere alleen door Zijn Woord, door de bediening des Geestes. Maar in algemene zin openbaart God Zich ook in de werken Zijner handen in de schepping. En ook dit miskent Barth, en alzo is hij opnieuw in zijn bestrijding van de Ethischen in het tegendeel van de eenzijdigheid gevallen. Ook ontkent Barth dat ieder mens een besef ervan heeft, dat er een God is, een ingeschapen of natuurlijke godskennis dus. Want ook deze ingeschapen godskennis zou erop wijzen, dat God toch nog iets van Zichzelf geopenbaard heeft aan de mens. Er is volgens Barth geen enkel bewustzijn van God bij de mens buiten Gods Woord om.

Hieruit volgt, dat ook Barths beschouwing over het beeld Gods niet Schriftuurlijk kan zijn. Immers, wij belijden, dat de mens naar het beeld Gods geschapen is, hetwelk bestond in een volmaakte kennis, gerechtigheid en heiligheid. Het beeld

Gods behoorde dus tot het wezen van de mens. Een afdruk van de Goddelijke deugden van kennis, gerechtigheid en heiligheid werd op menselijke, maar nochtans volmaakte wijze, in de mens gevonden. Nu is de mens door zijn diepe bondsbreuk dat beeld Gods verloren. Zijn kennis is verduisterd, en in plaats van de gerechtigheid en heiligheid is de mens een samenknopspel van ongerechtigheid geworden en vol van onheiligheid, door de zonde gans verdorven.

Wel zijn er in ruimere zin enige kleine overblijfselen, waaraan men nog kan waarnemen, dat de mens eenmaal drager van Gods beeld was, zoals artikel 14 van de Ned. geloofsbelijdenis daarover spreekt. Tot die kleine overblijfselen behoort nu ook de ingeschapen godskennis. Ieder mens, zelfs de blindste heiden, draagt er een bewustzijn van om, dat er een hoger, een Goddelijk Wezen is, al is zijn verstand door de zonde zó verduisterd, dat hij, buiten de openbaring van Gods Woord om, niet weet dat God enig en drie-enig is.

Nu is Barth in zijn beschouwing van het beeld Gods zeer beïnvloed door de Neo-Kohlbruggianen. Dezen leerden, dat de mens in Gods beeld, geschapen is en als Gods gelijkenis. Gods beeld is dan de Goddelijke Zelfopenbaring, of de hoogste gelukzaligheid, die in God is, waarin Adam in de staat der rechtheid leefde en waarin hij mocht blijven leven wanneer hij zich zou houden aan Gods gebod. Door de val heeft de mens zich nu uit het beeld Gods uitgezondigd. Door het zaligmakend geloof in Christus worden Gods kinderen wederom in het beeld Gods hersteld. Het beeld Gods heeft dus niets met het wezen van de mens te maken. Het is geen

gegeven in de mens, maar slechts een gelukzaligheid, waarin de mens mocht leven door gehoorzaamheid. Barth drukt het zo uit: "het naar Gods beeld geschapen zijn is het op God aangelegd zijn, het tot God 'heengeschapen' zijn van de mens".

Het beeld Gods zegt volgens Barth iets van God en Zijn Zelfopenbaring in plaats van een gegeven in de mens. De mens was dus geen beelddrager Gods, het beeld Gods behoorde niet tot het ware wezen van de mens, maar was iets, dat geheel buiten hem lag. Barth meent, dat wanneer gesteld wordt dat het beeld Gods tot het wezen van de mens behoorde, en dus iets van de Goddelijke kennis, gerechtigheid en heiligheid op menselijke wijze in de mens gevonden werd, er een zekere verwantschap geleerd zou moeten worden tussen God en mens, een 'zijnsovereenkomst', een analogia entis, zoals men dat noemt. En dit wil hij zo streng mogelijk bestrijden. Vandaar dat in zijn systeem de mens geen beelddrager Gods kon zijn in de staat der rechtheid. Maar dan kunnen er dus ook niet enige kleine overblijfselen, enige vonkskens (artikel 14 van de Ned. geloofsbelijdenis) van dat beeld Gods nog in de mens gevonden worden, want het gehele beeld Gods is dan nooit in' de mens geweest. Dan kan er dus ook geen ingeschapen godskennis meer zijn, want deze ingeschapen godskennis was, zoals we juist zagen, één van die kleine overblijfselen.

Hoe is Barth hier in strijd met Paulus in Rom. 1:19, wanneer deze, sprekende over de ingeschapen godskennis bij de heidenen, die het Woord Gods nooit gehoord hebben, zegt:

"Overmits hetgeen van God kenbaar is, in hen openbaar is, want God heeft het hun geopenbaard", alsook vers 20 en Rom. 2:14 en 15.

Als er geen ingeschapen godskennis was en geen algemene openbaring van God in de werken van de natuur, waar Paulus hier ook over spreekt, zou de mens een reden hebben om zich te verontschuldigen, wjl hij dan kon getuigen, nooit er van geweten te hebben, dat er een God was.

Ook hier zien we dus weer de gedachte bij Barth van de transcendente God, Die Zichzelf nooit openbaart, zoals we in een voorgaand artikel beschreven.

De bijzondere openbaring

De vorige keer hebben we erbij stilgestaan, dat Karl Barth niet wil erkennen, dat ieder mens, zelfs de blindste heiden, het hem ingeschapen besef heeft, dat er een God is, welk ingeschapen godsbesef één van de kleine overblijfselen is van het beeld Gods, waarnaar de mens geschapen is, maar dat hij door zijn diepe val in Adam heeft verloren.

Ook zagen we, dat Barth niets wil weten van een algemene openbaring Gods in de sprake van de schepping, waar de grootheid van de schepping getuigt, dat er een Schepper moet zijn als de oorsprong van alle dingen, zoals Paulus daarover spreekt in Romeinen 1:20.

Wij willen er nu een ogenblik bij stilstaan, hoe Barth oordeelt over de bijzondere openbaring, ons in Gods Woord gegeven. Ook hier komt weer Barths leer van de transcendentie Gods naar voren, de eindeloze afstand tussen God en mens. Barth wil niet erkennen, dat de Bijbel als zodanig Gods Woord is. Hij zegt: "God geeft Zijn Woord niet uit handen". Volgens Barth zou het een krenking van Gods soevereiniteit en onafhankelijkheid zijn, als wij zouden leren, dat de Bijbel Gods Woord is. Voor Barth is de Bijbel als zodanig een menselijk boek. Een boek, waarin niet alleen ware historie, maar ook sagen en legenden staan. De Bijbel is door zondige mensen geschreven, die daarom dan ook in hun schrijven velerlei fouten gemaakt hebben. Als het goed is, moet men zich zelfs aan de Bijbel ergeren leert hij, en Bijbelkritiek is alleszins geoorloofd.

Zo wordt dus ook in het Barthianisme, evenals eertijds in het

Rationalisme, Gods Woord gedaagd voor de vierschaar van de menselijke rede en gaat de mens met zijn beperkt, zondig en verduisterd verstand Gods heilig Woord beoordelen en bekritisieren. Als Barth spreekt over de legenden in de Bijbel, wijst hij bijvoorbeeld op Abraham. Hij vindt, dat het er in het geheel niet toe doet of Abraham een historisch persoon is, ja dan nee. Het komt volgens hem alleen maar op het geloof van Abraham aan.

Barth noemt de Bijbel de getuigenis van de openbaring, en niet de openbaring van God Zelf. De Bijbel wijst aan: hier heeft God Zich eenmaal geopenbaard en kan Hij Zich weer openbaren. De Bijbel wijst van zichzelf af op iets, dat erboven ligt, zoals Johannes de Doper van zichzelf afwees op Christus, zeggende: "Ziet het Lam Gods, dat de zonde der wereld wegneemt". Het mensenwoord, dat wij in de Bijbel aantreffen, kan God tot Zijn Woord maken. De Bijbel is niet Gods Woord, maar kan het worden 'op het ogenblik des welbehagens'.

'Op dat ogenblik des welbehagens' wordt de Bijbel door de bediening des Geestes Gods Woord en mogen wij God door middel van dat Woord ontmoeten, aldus Barth; dan mag door het middel van de Bijbel Gods Woord gehoord worden. Hier komt Barth dus schijnbaar zeer dicht bij het leven des geloofs van Gods volk. Ook dat volk leert verstaan, dat het noodzakelijk is, dat de Heere de bediening van Zijn Geest aan het Woord paart, zal de kracht van dat Woord ervaren worden. Echter, al doet Gods Woord geen kracht op ons hart, desniettemin blijft de Bijbel Gods Woord en wordt

het geen mensenwoord. Ook al is het verstand van de mens verduisterd door de zonde en is des mensen oor toegesloten om te horen wat Gods Geest tot de gemeente zegt in de Schriften, daarmede houdt Gods Woord niet op Gods Woord te zijn. Dat de mens Gods Woord niet verstaat, ligt niet aan dat Woord, alsof dat Gods Woord nog niet voor ons geworden is, maar ligt aan de verdorvenheid van de mens.

Barth vindt het een krenking van Gods soevereiniteit om te zeggen, dat wij Gods Woord bezitten. Echter, heeft Christus in de gelijkenis van de rijke man en de arme Lazarus Zelf niet gezegd: "Zij hebben Mozes en de profeten, dat zij die horen?" En is het dan niet waar wat de apostel Petrus getuigt: "Wij hebben het profetisch woord, dat zeer vast is, ge doet wel, dat ge daarop acht geeft als op een licht, schijnende in een duistere plaats?" Volgens Karl Barth heeft de apostel dus hier gefaald, want naar zijn opvatting hebben wij het profetisch Woord niet, maar is het een gewoon mensenwoord, dat het profetisch Woord kan worden 'op het ogenblik des welbehagens'.

Ook wil Barth er niet van weten, dat de canon (d.w.z. de door Gods Geest geïnspireerde Bijbelboeken; het woord canon = regel, leidraad) afgesloten is. De canon is volgens Barth niet afgesloten, maar nog steeds open. Hij zegt: "Wij moeten de vrijheid van God handhaven naar alle kanten, ook in Zijn openbaring aan ons. Wij mogen God niet binden aan de ons bekende Bijbel, alsof Hij daardoor alleen maar tot de mens spreekt".

Barth spreekt in zijn kerkelijke dogmatiek van de bewogen en

zich bewegende canon. Alle vastheid wordt hier dus voor de kerk des Heeren weggeslagen. Barth wil zich woordtheoloog en reformatorisch noemen, maar juist in zijn schriftbeschuwing komt openbaar, dat hij de vastheid van het geïnspireerde Woord Gods ondergraaft en het spoor van de Reformatoren geheel bijster is.

De leer der verkiezing

Wij zullen nu iets schrijven over de verkiezingsleer van Karl Barth.

Voor velen, die de mens in zijn zelfstandigheid en hoogmoed willen handhaven en stijven, is het eeuwig raadsbesluit Gods van de predestinatie een steen des aanstoots en een rots der ergernis. Daarom wordt door dezulken iedere poging, die gedaan wordt om dit leerstuk voor onze hoogmoedige en Gode vijandige natuur aannemelijk te maken en meer naar de mens te doen zijn, met beide handen aangegrepen.

Helaas bemerken wij zulk een poging, om de ergernis jegens de leer van de vrije en soevereine genade, die de Heere met uitsluiting van alles en zonder aanmerking van iets wat in de mens gevonden wordt, naar Zijn welbehagen verheerlijkt, weg te nemen, ook in de stellingen van Karl Barth inzake de predestinatie.

Barth wil niet weten van de predestinatie als het eeuwig onveranderlijk raadsbesluit Gods, waarin Hij in volkomen soevereiniteit bepaalde welke met name bij Hem bekende personen Hij in Christus bestemd heeft om in hen Zijn deugden luisterrijk te verheerlijken tot hun eeuwige zaligheid. Barth ontkent een persoonlijke verkiezing en verwerping, dus de zogenaamde dubbele predestinatie. Hij zegt: "Die leer kweekt alleen maar hoogmoed bij de mens, wijl dan sommigen zich van hun verkiezing bewust zouden mogen zijn in onderscheiding van anderen".

Barth stelt daartegenover dat alle mensen, zowel verkoren als verworpen zijn. Soms zou men denken, dat Barth toch

wel aan de leer der vaderen vasthoudt, als hij bijvoorbeeld in zijn verklaring van Romeinen schrijft: "In Christus zijn ze allen kinderen Gods, zonder uitzondering. Maar 'in Christus' betekent: "Voor zo ver het wonder geschiedt, voor zo ver Gods vrije genade, roeping en verkiezing het zo wil". Even later drukt hij echter weer duidelijk uit, dat hij het hier geschrevene op alle mensen betreft. Alle mensen zijn dus gelijk verkoren en verworpen. Barth brengt zijn leer over de predestinatie in verband met zijn theologie des kruises. Immers, hij leert dat Christus aan het kruis de Verworpenen is geweest. Dit is een geheel onschriftuurlijke gedachte. Want al droeg Christus als de plaatsbekledende Borg Zijns volks de volle last van de toorn Gods over de zonde en werd de ganse schuld van de zonde Zijns volks Hem toegerekend en stelde Hij Zich onder de vloek der wet, opdat Hij Zijn kerk van onder de vloek der wet zou verlossen, hun schuld betalend, hun zonden verzoenend en de geschonden deugden Gods verheerlijkend, en al moest Hij als Borg in de bange godsverlating delen, toch bleef Hij de welbemindde Zoon des Vaders en is Hij nooit door God verworpen geworden. Maar Barth leert, dat toen de volle last van de toorn Gods op Hem rustte, Christus de Verworpenen was en in Hem de ganse mensheid van God verworpen werd.

In Zijn opstanding, triomferend over dood, hel en graf en het leven onsterfelijk aan het licht brengend, was Christus echter de Verkorene en in Hem de ganse mensheid weer verkoren. Alzo is de verwerping door de verkiezing overwonnen. Er is volgens Barth een eeuwige overwinning behaald door de

verkiezing op de verwerping, door de genade op het gericht, door het leven op de dood, door de liefde op de haat.

Barth leert echter, dat wij in de tijd deze overwinning nog niet zien kunnen, maar dat wij in de tijd ieder ogenblik in de mogelijkheid van de verwerping staan.

Op het ogenblik, dat de Bijbel, welke in feite een gewoon mensenwoord is volgens Barth, Gods Woord voor ons wordt, doordat de Heere de bediening van Zijn Geest eraan paart, mogen wij volgens hem een ogenblik geloven, dat wij een verkorene zijn, maar nadien zien wij onszelf weer als verworpenen. Van dat, zoals Barth het noemt 'actuele spreken' Gods door Zijn Woord, blijft niets anders over dan een vage herinnering. Barth leert, dat niemand in de tijd zeker mag zijn van zijn eeuwige verkiezing, want op de verkiezing kan weer de verwerping volgen. Hiermede wordt dus de heilszekerheid van Gods kerk tot een probleem gemaakt en de trouw Gods, gestaafd in de troostleer der verkiezing, prijsgegeven voor een diep wijsgerige bespiegeling.

Volgens Barth zou bij de verkiezingsleer van Calvijn, waarbij een eeuwig, onveranderlijk besluit wordt geleerd op grond van Gods Woord, God de slaaf worden van Zijn eigen besluit, waarvan Hij niet meer kan afwijken, maar dat als een ijzeren wet over Hem ging heersen. God zou dan, gezien dit eeuwig besluit, niet meer vrij zijn in Zijn genadig verkiezen. De vrijheid Gods zou alzo vernietigd worden en God zou bezwijken onder Zijn eigen besluit. Hoe komt het hier echter uit, dat de natuurlijke mens niet verstaat de dingen die des Geestes Gods zijn, als Barth alzo dus niet wil weten van een eeuwig,

onveranderlijk besluit Gods, omdat God dan de gevangene van Zijn eigen besluit zou worden. Het besluit Gods wordt hier toch door Barth losgemaakt van het aanbiddelijk Wezen Gods, terwijl juist het besluit als inblijvende daad van Gods wil God Zelf is. God is de besluitende God. God en Zijn eigenschappen zijn immers niet te scheiden. Gods deugden, dus ook Gods wil, waartoe het besluit behoort, zijn God Zelf. God is aan Zijn besluit niet voorafgegaan, maar is Zelf de eeuwige besluitende God. Ook is zelfs het ene besluit niet op het andere gevolgd. Al bepaalde God de orde, waarin de volvoering van het besluit geschieden zal, het besluit zelf is één, de eeuwige werkzame God, één met Gods Wezen, Hand. 15:28; Ef. 1:4 en 2 Tim. 9.

Het is juist Gods welbehagen Zijn besluit onveranderlijk te doen zijn. Psalm 89 zegt: "Ik zal nooit herroepen 't geen Ik eenmaal heb gesproken, 't Geen uit mijn lippen ging blijft vast en onverbroken".

Daarin ligt juist de troost voor Gods volk, dat God de Eeuwige en Onveranderlijke is en Zijn trouw nooit door onze ontrouw te niet wordt gedaan.

De leer der verkiezing en de verantwoordelijkheid van de mens

De vorige keer stonden we erbij stil dat Barth niet wil weten van de predestinatie als het eeuwig, onveranderlijk raadsbesluit Gods, waarin Hij in volkomen soevereiniteit bepaalde welke met name bij Hem bekende personen Hij in Christus bestemd heeft om in hen Zijn deugden luisterrijk te verheerlijken tot hun eeuwige zaligheid.

We zagen dat Barth leert, dat alle mensen zowel verkoren als verworpen zijn. In Christus als de plaatsbekledende en schuldovernemende Borg, hangende aan het vloekhout des kruises, zouden alle mensen verworpen zijn, maar in de opstanding van Christus zijn allen volgens hem verkoren. Er is dus een eeuwige overwinning van de verkiezing op de verwerping. In de dood van Christus is volgens Barth het oordeel over alle mensen gegaan en zijn alle mensen als voorwerpen van Gods toorn, als verworpenen, prijsgegeven aan de dood, maar in Christus' opstanding zijn ook allen met God verzoend, dus verkoren. Barth leert dus in feite een algemene verzoeningsleer, waarin hij zelfs nog verder gaat dan de Ethischen, die hij juist wilde bestrijden. Immers het logische gevolg van zijn leer is, dat alle mensen zalig worden, wjl hij niet wil weten van een verwerping als eeuwig besluit Gods. Spreekt Christus echter zelf niet over schapen en bokken en over degenen, die niet tot Zijn schapen behoren? En lezen wij in 1 Petr. 2:8 niet, sprekende over de eeuwige verwerping: "Dengenen namelijk, die zich aan het Woord stoten, ongehoorzaam zijnde, waartoe zij ook gezet zijn!" En lezen wij van

Judas niet als 'de zoon der verderfenis?' Hoe krachtig wordt de algemene verzoeningsleer weersproken in 1 Petr. 4:18, waar we lezen: "En indien de rechtvaardige nauwelijks zalig, wordt, waar zal de goddeloze en zondaar verschijnen?" Paulus predikte dat er zovelen geloofden als er verordineerd waren tot het eeuwige leven (Hand. 13:48) en Johannes roept uit, dat er in het nieuwe Jeruzalem niemand komt, dan die geschreven is in het boek des Levens des Lams (Openb. 21:27).

Bij Barth is de inhoud van het Evangelie: "Gij zijt allen in Christus verkoren, maar alleen weet u dat nu nog niet en daarom mag niemand zich met zijn verkiezing troosten."

Bovendien leert Barth, dat naar het huishoudelijke van de Goddelijke drie-eenheid, niet God de Vader verkoren en verworpen heeft, maar Christus. Barth wil geen woord over de verkiezing spreken, zonder dat hij over Christus spreekt. Christus is volgens hem de verkiezende God en tevens de grond van de verkiezing. Echter leert Gods Woord ons toch zo duidelijk, dat de grond van de verkiezing Gods welbehagen is. Het is Gods soeverein welbehagen van eeuwigheid, om zich aller luisterrijkst te verheerlijken in Zijn aanbiddelijke deugden van barmhartigheid en rechtvaardigheid, Gods volk is in Christus verkoren, maar niet om Christus want de enige grond is soeverein welbehagen. Zie Ef. 1:4-5.

Bovendien is het naar het huishoudelijke van de drie personen van het Goddelijk wezen niet Christus, die verkiest. Spreekt de Heere Jezus tijdens Zijn omwandeling op aarde niet bij den voortduur over degenen, die de Vader aan Hem

gegeven heeft en over degenen, die naar het welbehagen van des Vaders wil, de verborgenheid van Zijn Koninkrijk zouden kennen, namelijk niet de wijzen en verstandigen, maar de kinderkens? (Matth. 11:25).

Ook is Barth in heftige strijd met Gods Woord, wanneer hij niet wil weten van een verkiezing als eeuwig onveranderlijk besluit, maar alleen maar spreekt over het verkiezen van Gods genade. Hoe duidelijk zegt toch Ef. 1:4: "Gelijk Hij ons uitverkoren heeft in Hem, vóór de grondlegging der wereld". Tenslotte krijgt men bij deze leer van Barth te doen met een 'machtig zondaar' en een 'machteloze' God, want de mens kan Gods verkiezing afwijzen, verwerpen. Van een onweerstandelijke bearbeiding des Geestes is hier dus geen sprake.

De beslissing valt bij het 'geloof' van de mens.

Barth, die zo wilde waken voor Gods soevereiniteit en eer, zoals we in vorige artikelen zagen, krenkt hier Gods aanbiddelijke vrijmacht op vreselijke wijze en tast Gods eer aan.

Daarom is deze hele verkiezingsleer van Barth niet anders dan een poging om de ergernis uit de prediking van Gods verkiezing weg te nemen voor het ongeloof en dit leerstuk voor onze hoogmoedige en Gode vijandige natuur meer aanneemelijk te maken.

Het is een valse beschuldiging van Barth als hij zegt dat de verkiezingsleer van de gereformeerde vaders de verantwoordelijkheid van de mens te niet doet en een soort noodlotsleer is, die de mens doemt tot een lijdelijk bestaan. Immers in de onthouding van Gods genade, die ten leven

noodzakelijk is, doet God de mens ondanks zijn dure verantwoordelijkheid krachtens Zijn schepping, geen onrecht. Laat Barth eens ter harte nemen, wat hij zelf zo vaak schrijft: "Wij moeten leren God God te laten". Geschapen als het pronkjuweel van Gods schepping heeft de mens vrij- en moedwillig de band van de levensgemeenschap met God verbroken en is de duivel toegefallen, zich stortende in de drievoudige dood. Gods ontdekte volk leert die schuld dan ook eigenen en moet het billijken als de Heere hen voor eeuwig zou verstoten, daar ze zich dat waardig hebben gemerkt, wijl ze moeten verstaan daarbij, hun ganse leven gezondigd te hebben tegen een goeddoend, heilig en rechtvaardig God. De Heere beware ons alzo voor zulk een Gods eer krenkende leer, zoals we die bij Barth vinden en verheerlijke Zijn soevereine genade, die in Christus is, rijkelijk in onze harten.

Het apostolaat

In zijn beschouwing over de kerk gaat Barth er van uit, dat het woord 'kerk' afgeleid is van het Latijnse woord circus of circulus, dat een bepaalde ruimte uitdrukt. Steeds weer komt dat begrip 'ruimte' in de beschrijving van de kerk bij Barth naar voren. Hij schrijft o.a.: "De kerk is als zodanig de ons gegeven ruimte tot boete, tot bekering, tot geloof". Het wezen van de kerk is volgens Barth eigenlijk het apostolaat, dat wil zeggen, de zendingswerkzaamheid van de kerk. De zendingsopdracht is eigenlijk het leven van de kerk. De kerk kan slechts van deze opdracht leven en mag dus nooit tot rust komen. In dit opzicht kan men tegelijk iets zien van de zeer grote invloed, die het Barthianisme gehad heeft op de ontwikkeling van de laatste jaren in de Hervormde Kerk in ons land. Immers in navolging van Barth, die leert, dat het apostolaat het eigenlijke wezen van de kerk is, wordt ook in de nieuwe kerkorde van de Ned. Herv. Kerk eerst over het apostolaat geschreven en pas nadien over de belijdenis van de kerk. Ook spreekt Barth meer over het belijden van de kerk dan over de belijdenis. De belijdenis mag volgens hem nooit tot een zelfstandig beginsel worden verheven. De belijdenis laat ons, naar zijn zeggen, zien hoe onze vaders destijds, in gehoorzaamheid aan Gods Woord, beslissingen hebben genomen. Daarom heeft de belijdenis meer een geestelijk gezag dan een normatief gezag. Men kan niet onvoorwaardelijk de belijdenis als maatstaf stellen of men al of niet in overeenstemming is met Gods Woord. De kerk van onze tijd kan nl. volgens hem boven deze belijdenis worden uitgevoerd en

een dieper inzicht in de waarheid verkrijgen. Daarom spreekt Barth ook liever over het belijden van de kerk, want daarmee bindt men zich niet onvoorwaardelijk aan de belijdenis. De kerk kan dan immers iets belijden, wat al of niet in overeenstemming met de belijdenis is. Hetzelfde doet men in onze dagen veelal in de Hervormde Kerk. Ook daar hoort men steeds spreken over het 'belijden der kerk', terwijl men over de belijdenis zwijgt. Wat de kerk daarom belijdt, blijft tot op heden een open vraag. Een duidelijk antwoord hierop en een omschrijving van het belijden heeft men tot heden nog niet durven of willen geven. Omdat Barth de kerk dus ziet als een open ruimte, komt bij hem niet tot uitdrukking wat Artikel 27 van de Ned. Geloofsbelijdenis zegt nl.: "Wij geloven en belijden een enige katholieke of algemene kerk, dewelke is een heilige vergadering der ware Christgelovigen, allen hun zaligheid verwachtende in Jezus Christus, gewassen zijnde door Zijn bloed en geheiligd en verzegeld door de Heilige Geest", welk artikel gegrond is op Gods Woord naar Hebr. 12:23 en Ef. 5:25. De kerk is immers volgens Barth een open ruimte, een wordend geheel, en heeft dus geen grenzen. Deze opvatting van de kerk als wordend geheel, zonder grenzen, en dus niet als de vergadering der ware Christgelovigen, vloeit namelijk voort uit de mening, dat het wezen van de kerk haar zendingsoopdracht is. Tuchttoefening is daarom in de kerkopvatting van Barth eigenlijk niet mogelijk, wijl de kerk bij hem geen gesloten geheel, maar een open ruimte is, waarin naar zijn zeggen Gods Woord steeds weer tot nieuwe leerbeslissingen voert. Bij een wordend geheel kan men geen grenzen

trekken en evenmin naar het apostolisch bevel het boze uit het midden wegdoen. De kerk is hier zó een bewegelijk iets, dat de tuchtoefening geheel in het gedrang komt. Leertucht is ook daarom onmogelijk, omdat men niet aan de belijdenis gebonden is. De belijdenis heeft immers bij Barth geen beslissend gezag. Men spreekt over het 'belijden'. Vandaar dat men dan ook in de Ned. Herv. Kerk bij de invoering van de nieuwe kerkorde de leertucht alvast tien jaar uitgesteld heeft. Wat de kerkrechtelijke inrichting van de kerk betreft, staat Barth het congregationalisme voor, dat is het los naast elkaar staan van de gemeenten, zonder verband. Dus geen classes en synodi. Barth wil van het Gereformeerde kerkrecht, dus de presbyteriale kerkinrichting, waarbij de kerkenraden weer samenkomen in meerdere vergaderingen, en tenslotte in een synode, niets weten, wijl daarbij volgens hem een instantie komt te staan tussen Christus en de gelovigen. Nee, hij is voorstander van een los kerkverband, met Christus als het enige Hoofd, zoals hij zich uitdrukt.

De kinderdoop (1)

Ditmaal willen wij iets schrijven over de opvattingen, die Barth heeft over de kinderdoop. Alle eeuwen van de kerkgeschiedenis door is over de betekenis van de kinderdoop een zware strijd gevoerd. Onze vaders hebben de waarheid van Gods Woord dienaangaande moeten verdedigen tegen Rome, de Luthersens, de Remonstranten, de Wederdopers enz.

Nu heeft, na vele anderen, ook Barth de betekenis van de kinderdoop bij vernieuwing in het strijdperk gebracht, zelfs zo door haar geheel te verwerpen. Barth wil van de kinderdoop niet weten. Hij meent, dat de kinderdoop een Oudtestamenteel overblijfsel is in de Nieuwtestamenteel kerk. Hij beroept er zich daartoe op, dat de Heere met Israël het genadeverbond had opgericht aan de Sinaï in nationale openbaringsvorm en daarom geheel Israël besneden moest worden. Israël was het verbondsvolk, het volk van de verkiezing, in onderscheiding van de volkeren der heidenen. Alzo moest Israël als afgescheiden volk, als volk des verbonds, in zijn geheel besneden worden. Volgens Barth is er nu echter niet zo'n bijzonder volk meer, zulk een door de Heere beweldadigd volk, met wie de Heere het genadeverbond in nationale of kerkelijke vorm zou hebben opgericht, en daarom is met het oude verbond ook dit volkssacrament weggefallen". Nu zijn er geen christelijke volken meer, met wie de Heere Zijn verbond heeft opgericht, en daarom mag de doop niet de plaats van de besnijdenis innemen. Men zal aanstonds gevoelen hoe Barth hier dwaalt in zijn beschouwing. Immers,

Barth heeft recht van spreken als hij zegt, dat geheel Israël besneden moest worden in onderscheiding van de heidenen. De Heere deed Israël leven onder de bediening van het genadeverbond in nationale openbaringsvorm, en als zodanig moest geheel Israël het teken van het verbond in de besnijdenis ontvangen. Maar Barth dwaalt zeer, als hij zegt, dat er nu niet meer zulk een bevoorrecht volk is, met hetwelk de Heere in een verbond staat, en dat daarom de doop niet in de plaats der besnijdenis mag komen. Want het volk Israël was een type van de kerk, en in de plaats van Israël is met de Nieuwtestamentische bedeling wel geen andere natie gekomen, met welke de Heere Zijn verbond heeft opgericht in onderscheiding van andere naties, maar de kerk des Nieuwen Testaments. In de plaats van Israël is de Nieuwtestamentische kerk getreden. Die kerk, vergaderd uit alle geslachten, talen, natiën en tongen, is de voortzetting van het volk Israël, zoals Gods Woord ons dat leert.

Zoals onder het Oude Testament Israël het volk des verbonds was, zo heeft de Heere nu met de kerk Zijn verbond opgericht in kerkelijke openbaringsvorm. En wijl oudtijds al degenen, die tot het volk Israël behoorden, besneden moesten worden, zo moeten nu allen, die tot de kerk behoren, en alzo leven onder de bediening des verbonds, het teken des verbonds ontvangen in de doop. Dus ook de jonge kinderen. Onze Heidelbergse Catechismus zegt toch in antwoord op vraag 74, of men ook de jonge kinderen zal dopen, zo veelbetekenend: "Ja, want mitsdien zij zowel als de volwassenen in het verbond Gods en in zijn gemeente begrepen zijn".

De doop is in de plaats van de besnijdenis gekomen. De apostel Paulus schrijft tot troost van de ware Kolossensiërs in Kol. 2:11-12: "In Welke gij ook besneden zijt met een besnijdenis, die zonder handen geschiedt, in het uittrekken van het lichaam der zonden des vleses, door de besnijdenis van Christus; zijnde met Hem begraven in de doop".

De apostel toont hier aan, dat de Kolossenzen besneden waren in de doop. De doop verzegelt dezelfde genade als de besnijdenis, en is alzo in de plaats van de besnijdenis gekomen. Daar kinderen moesten besneden worden naar het bevel des Heeren, zo zullen ook de jonge kinderen gedoopt worden. Dat ook kinderen zalig worden, blijkt duidelijk uit het kind van David, waarvan David zeide: "Ik zal wel tot hem gaan, maar hij zal tot mij niet wederkomen" (2 Sam. 12:23). Ook het kind van Jerobeam werd weggenomen, omdat er wat goeds in was voor de Heere (1 Kon. 14:13). De dichter getuigt: "Uit de mond der kinderkens en der zuigelingen hebt Gij sterkte gegrondvest". Ook kinderen zullen de lof des Heeren eeuwig zingen, naar het getal van de van God uitverkorenen. Daarom komt ook de kinderen het teken des verbonds toe, zoals onze catechismus dit duidelijk beschrijft in vraag en antwoord 74.

De kinderdoop (2)

Ditmaal staan we nog iets nader stil bij de verwerping van de kinderdoop door Karl Barth.

Barth verwerpt de kinderdoop niet alleen, omdat hij meent dat de doop niet in de plaats van de besnijdenis gekomen is, zoals we dit in het vorig artikel beschreven hebben, maar bovendien wijst hij de kinderdoop af, omdat er volgens hem voor dit sacrament geen grond is. Barth meent op grond van het Nieuwe Testament te moeten verdedigen, dat de doop altijd op het geloof moet volgen. Eerst moet het geloof in het hart gewerkt zijn, en daarna pas kan het sacrament van de doop bediend worden tot versterking van dat ingeplante geloof bij degene, die gedoopt wordt. De sacramenten dienen toch tot versterking van het geloof en met het oog daarop, moet het geloof eerst gewerkt zijn, alvorens het versterkt kan worden. En Barth meent dat het dwaas is te veronderstellen dat er in het hartje van een pasgeboren kind reeds een geloof is, dat versterkt zou worden. Daarom is volgens Barth de kinderdoop hetzelfde als een 'executie, een terechtstelling zonder slachtoffer' en verwerpt hij haar dan ook als een zinloze handeling.

Bij Barth vinden we dus ongeveer dezelfde denkwijze als we bij A. Kuyper aantreffen. Ook Kuyper kwam voor de vraag te staan hoe de doop van kleine kinderen overeen te brengen is met het wezen van de sacramenten, als zijnde tot versterking van het reeds gewrochte geloof. Hij loste deze voor hem ontstane moeilijkheid op, door wedergeboorte en het daarbij dus ingeplante geloof te gaan veronderstellen in de te dopen

kinderen en dan te gaan dopen op grond van een veronderstelde wedergeboorte en alzo dus een verondersteld geloof. Barth wil van een veronderstelling van geloof niets weten en lost daarom de moeilijkheid, waar hij zich evenals Kuyper voor gesteld zag, op een radicale wijze uit de weg door geheel de kinderdoop af te schaffen en daarvoor in de plaats de volwassendoop te stellen, waarbij dan gedoopt wordt tot versterking van het reeds in de gedoopte gewerkte geloof.

Echter, zowel Kuyper als Barth hebben geen recht inzicht gehad in de verhouding van kinderdoop en de aard van dit sacrament tot versterking van het geloof. Immers de genade, die in de doop verzegeld wordt, is niet de onderwerpelijke genade, die dat te dopen kind zou bezitten, maar de voorwerpelijke genade, die in Christus is voor al Gods volk en die de Heere op de tijd van Zijn welbehagen zal toepassen in het hart van Zijn uitverkorenen door de onwederstandelijke werking Zijns Geestes. Dat is dus, wat in de doop verzegeld wordt. God betuigt in dit sacrament de vastheid en zekerheid en onveranderlijkheid van Zijn verbond en beloften.

De vraag is niet of die kinderen al dan niet wedergeboren zijn en genade en geloof bezitten, opdat de genade in hun hart verzekerd worde, maar God bevestigt in de doop Zijn verbond tot zaligheid van Zijn uitverkorenen en tot troost en bemoediging van Zijn volk en tot bevestiging van hun geloof. (Zie Comrie, Examen van Tolerantie II, 238; en IV, 493). Ds. Kersten schrijft in zijn 'Korte lessen over Kort Begrip' op blz. 130: "Maar de doop dient toch tot versterking van het geloof? En om het geloof te versterken moet het er zijn. Gewis; maar dat

wil niet zeggen dat het geloof in het gedoopte kind versterkt wordt.

1e. Al had een te dopen kind geloof, dan nog kan dat niet middellijk versterkt worden door het sacrament, daar een middellijke versterking alleen geschieden kan ten opzichte van de oefeningen van het geloof; en een klein kindeke kan het geloof niet oefenen, evenmin als het denken kan, al is het met verstand geboren.

2e. Niet het geloof in de dopeling wordt versterkt door de doop, maar het geloof in het volk van God, dat in Christus' bloed de zaligheid vinden mocht. De Heere verzekert in de doop de zaligheid der Zijnen. En die verzegeling is tot sterkte van degenen, die in waarheid in Hem geloven".

Tenslotte hebben we boven gezegd, dat Barth meent op grond van het Nieuwe Testament, dat de doop altijd op het geloof moet volgen en aldus de kinderdoop verworpen moet worden. Hij beroept zich daarbij, evenals de Dopersen dit doen, die ook alleen de volwassendoop aanvaarden, op Mark. 16:16: "Die geloofd zal hebben en gedoopt zal zijn, zal zalig worden". Hier wordt dus het geloof als voorwaarde gesteld voor de doop.

In deze tekst wordt ons echter gewezen op de onmisbaarheid van het geloof als noodzakelijk tot zaligheid omdat alleen het geloof ons in de ware gemeenschap met Christus stelt. Daarom volgt er ook: "Maar die niet zal geloofd hebben, zal verdoemd worden". Hier wordt dus geenszins geleerd,

dat de doop alleen mag bediend worden aan hen, die éérst belijdenis des geloofs deden. Bovendien bevat Markus 16:16 het zendingsbevel. De roeping van de apostelen was de heidenen eerst te onderwijzen in de leer van de zaligheid en daarna hen te dopen. Dit wordt heden door de zendelingen nog evenzo gedaan. Rome begint in haar zendingswerkzaamheid haast aanstonds met dopen, maar in overeenstemming met Markus 16:16 hebben de zendelingen eerst te onderwijzen en belijdenis des geloofs te doen afleggen door de tot het christendom bekeerde heidenen. Daardoor worden zij immers onder de bediening des verbonds gebracht en komt hun alzo na hun belijdenis het teken des verbonds toe. Maar als dan de ouders belijdenis des geloofs hebben afgelegd worden niet alleen zij, maar ook hun kinderen gedoopt. We lezen dan ook meermalen in het Nieuwe Testament dat gehele huisgezinnen gedoopt zijn, waarbij toch de kinderen niet uitgezonderd werden.

We lezen van Lydia dat zij en haar huis gedoopt werd (Hand. 16:15). De stokbewaarder met al de zijnen werd gedoopt. (Hand. 16:33), Crispus en geheel zijn huis (Hand. 18:8) en het huisgezin van Stefanus (1 Kor. 1:16).

Men leze ook Hand. 2:39. Van oude tijden af is de kinderdoop dan ook door de apostelen en anderen bediend zoals we ook bij de kerkvaders Origenes en Augustinus kunnen lezen. Karl Barth is dan ook met zijn bezwaar tegen de kinderdoop geheel in strijd met Gods onfeilbaar Woord.

De Heere geve dat wij temidden van allerlei dwaling bij de vaste grondslagen van Gods getuigenis bewaard mogen

blijven en Hij doe door de bediening Zijns Geestes de kracht van de doop in haar betekenis en verzegeling van Gods verbond en beloften onderwerpelijk ervaren, opdat in de dag der dagen ons gedoopte voorhoofd niet tegen ons getuige.

Wet versus Evangelie

Bij Barth worden wet en Evangelie vermengd. Barth zegt dat de wet slechts een gestalte van het Evangelie is. Van de kennis van de ellende door de wet (Rom. 3:20) is dan ook in het Barthianisme geen sprake.

In de Barthiaanse prediking hoort men schier niet meer dat de mens door zijn diepe bondsbreuk in Adam zich van God heeft losgescheurd en de band der levensgemeenschap met God verbroken heeft, zich stortende in de drievoudige dood, Deze breuk tussen God en mens is immers volgens de Barthianen door de 'algemene verzoening' in Christus geheeld en ongedaan gemaakt.

Immers, zoals we reeds beschreven hebben bij de verkiezingsleer van Barth, leert deze dat Christus, hangende aan het vloekhout des kruises, de 'Verworpene' is geweest en toen in Hem alle mensen verworpen zijn, maar dat in de opstanding van Christus alle mensen in Hem verkoren zijn. Barth leert dus een algemene verzoeningsleer en loochent het plaatsbekledend personele karakter van de borggerechtigheid van Christus, voor ieder van Zijn uitverkoren volk. In het Barthianisme is de orde des heils dan ook verlossing, ellende, dankbaarheid. In plaats van met de kennis van de ellende begint men dus met de verlossing of liever de verzoening, zoals men in Barthiaanse kringen spreekt. Volgens hen is ieder in Christus met God verzoend. Als van verre kan men dan achteraf nog enige kennis van de ellende verkrijgen, maar, zoals men schrijft, dan is het eigenlijke van Gods gericht juist voorbijgegaan en niet meer te vinden in de omtrek

van onze ervaring. Prof. Miskotte, één van de aanhangers van Karl Barth in ons land, schrijft: "Staande bij het kruis van Golgotha hoor ik nog iets van het narommelen van Gods toorn over de zonde".

De apostel heeft echter getuigd: "Wij allen zijn toch van nature vijanden van God want het bedenken des vleses is vijandschap tegen God, ja wij zijn van nature alle kinderen des toorn, levende onder Gods rechtvaardige toorn over de zonde en alzo zijn wij het oordeel des drievoudigen doods onderworpen. Daarom is ons tot zaligheid van node door wederbarende bearbeiding des Geestes met God verzoend en bevredigd te worden en daartoe behoeven wij de personele onderwerpelijke toepassing van de Gerechtigheid van Christus, waardoor wij alleen voor God kunnen bestaan in de heerlijkheid Zijner Goddelijke deugden". Maar volgens de Barthianen zijn wij allen reeds met God verzoend, en de tekst van 2 Kor. 5:20: "Laat u met God verzoenen", vertaalt men dan ook ongeveer aldus: 'Bevallig erin met God verzoend te zijn', hetwelk een krenking van Gods Woord is om aldus eigen dwaalleer te kunnen handhaven.

Men begint dus met de verlossing en stelt nadien nog enige ellendekennis. Aldus wordt dan ook het Evangelie vóór de wet gesteld. Maar wat zal iemand met een Borg moeten doen tot betaling van zijn schuld, die nooit door de ontdekkende bearbeiding des Geestes kennis heeft bekomen van zijn hemelhoge schuld? Zonder aan onszelf ontdekt te zijn hebben we toch geen enkele behoefte aan Christus, wijl we voortleven, rijk en verrijkt zijnde, in een dodelijke gerustheid, naar

de dwaze inbeelding onzes harten, terwijl we niet weten dat we zijn ellendig, arm, jammerlijk, blind en naakt. Iemand, die geen schuld heeft, heeft toch geen Borg nodig? Hier wil men echter niet van weten. De algemene mening in Barthiaanse kringen is: "Wij moeten de mensen niet vermoeien met de prediking van ellenden, van zonde en schuld, maar wij moeten hun het 'geloof' prediken". Maar men vergeet daarbij dat in de zuivere verkondiging des Woords beide onlosmakelijk aan elkaar verbonden zijn. De prediking van de doodstaat van de mens, van zijn diepe ellendestaat, ja van zijn zonde en hemelhoge schuld, ontdekt door de bearbeiding des Heiligen Geestes uit de wet Gods, dienend tot verootmoediging en verbrijzeling des harten, en daartegenover de rijkdom van genade, die in Christus gevonden wordt voor gans verloren, doemwaardige Adamskinderen. De twee elementen, die in ieder prediking nooit gemist mogen worden zijn: wet en Evangelie, zonde en genade, vloek en zegen, oordeel en vrijspraak en dan steeds de genoemde volgorde, dus niet omgekeerd. Maar daar is het Barthianisme een vijand van. De Psalmen moeten dan ook in de dienst niet zo veel meer gezongen worden, want daarin wordt te veel over de ellende gesproken. In plaats daarvan grijpt men liever naar de gezangen, waarin meer van verzoening en blijdschap des geloofs wordt gesproken, zoals men dan spreekt. De eis van bekering en geloof wordt in de prediking schier niet meer vernomen. Omdat in de opstanding van Christus alle mensen verkoren en met God verzoend zijn, zoals Barth leert, komt men, als men zijn leer consequent doordenkt, tot de verwerping en

loochening van de hel en geraakt men tot de leer van de kerkvader Origenes, de zogenaamde 'Apokatastasis pantoon', dat is de wederoprichting aller dingen, waarbij alle verlorenen zalig worden, ja ook de duivel. Van een 'blijven van Gods toorn' is dan ook bij Barth geen sprake, hoewel ook daarvan zo duidelijk gesproken wordt in Joh. 3:36: "Die in de Zoon gelooft, die heeft het eeuwige leven, maar die de Zoon ongehoorzaam is, die zal het leven niet zien, maar de toorn Gods blijft op hem". Barth zelf voert deze lijnen niet consequent door, maar veel Barthiaanse predikanten doen dit in hun prediking wel, zodat dr. Berkhof schreef dat "wjl men niet meer over de hel durft te spreken, de hemel een flauw en vanzelfsprekend begrip wordt".

Ook zouden we hier een Barthiaanse invloed op de Nieuwe Bijbelvertaling kunnen vermoeden, wjl men ook daarin het woord hel en verdoemenis geschrapt heeft en men daarvoor in de plaats de zwakke en weinig zeggende woorden 'dodenrijk' en 'veroordeling' kan vinden.

Wetloosheid

Van een leven naar Gods wet komt in het Barthianisme niets terecht. Immers de Bijbel is niet het Woord van God, maar, zoals eertijds beschreven, wordt dit 'mensenwoord' op het ogenblik van Gods welbehagen Gods Woord gemaakt, maar nadien is het weer een gewoon menselijk boek, vol met fouten en tegenstrijdigheden.

Wij kunnen dus Gods wil niet weten om daarnaar ons leven in te richten, wijl wij Gods Woord niet bezitten. Hiermede worden dus alle normen en maatstaven losgeslagen. Alles wat wij tot grondslag hebben voor het leven, valt hier omver. Denk slechts aan het gezag, dat rust op Gods Woord, de eis van gehoorzaamheid aan Gods wet, de opvoeding tot een leven naar Gods ordinantiën, kortom heel ons leven in handel en wandel naar de eis van 's Heeren wet, ons in Gods Woord neergelegd. God openbaart ons Zijn wil niet en Gods Woord hebben wij niet volgens het Barthianisme, want er is een onoverbrugbare kloof (de doodslijn) tussen God en mens.

Barth zegt: "Wij staan in de crisis van het niet-te-weten". Zo kan er ook geen sprake meer zijn van christelijk onderwijs, van opvoeding naar de beginselen van Gods Woord, want wij hebben Gods Woord niet, wijl God zich niet geopenbaard heeft. Wij weten niets van Gods eis.

Al het spreken over beginselen, over de belijdenis, doopbelofte, onderwijs naar de eis van Gods Woord, is volgens Barth niet anders dan een Jodentempel, waarover men vol voldoening uitroept: "Des Heeren tempel is deze". Volgens Barth is dit werelds en zondig. Zo is de 'School met de Bijbel' ook

veroordeeld en kiest men liever voor de openbare school. Alzo is het ook te verklaren dat indertijd de commissie voor het Onderwijs in de Hervormde Kerk ertegen was, dat men in het dorpje Hardegarijp een christelijke school zou stichten en men de openbare school in bescherming nam.

Van antithese, de tegenstelling tussen kerk en wereld, mag geen sprake meer zijn. Door de ene grote tegenstelling, die telkens weer terugkeert, is de leer van Barth, namelijk die tussen God, de Transcendente en het tijdelijk, menselijk bestaan, waartussen de grote scheiding, de 'doodslijn' is, worden alle andere tegenstellingen verzwolgen. Ook de tegenstelling dus tussen die, die God dient, en die, die Hem niet dient.

Wanneer men aan Barth vraagt, wie de afvallige, de goddeloze is, zegt hij: "Dat ben ik". Dit antwoord lijkt zeer ootmoedig, maar de grond, waaruit het voortkomt, is geheel te veroordelen. Want hij bedoelt hiermee, dat men geen onderscheid mag maken tussen Gods volk en de onbekeerden, ook niet in ruimere zin tussen degenen, die onder de bediening van het genadeverbond leven en uiterlijk tot de kerk behoren, met degenen, die zich als openbare vijanden van de waarheid doen kennen.

De antithese zou een uitvinding van Kuyper zijn, maar men vergeet, dat God Zelf deze antithese gesteld heeft in Gen. 3:15. Daar werd de strijd uitgeroepen tussen vrouwenzaad en slangenzaad. Dit wordt echter ontkend. Maar volgens deze stelling, door alle antithese te verwerpen, mag er ook geen enkele christelijke partijvorming zijn, en wordt alzo ook

iedere christelijke politieke partij verworpen.

Zo zijn onder invloed van het Barthianisme velen, die zich christen noemen, lid van de socialistische partij geworden, de Partij van de Arbeid, want de zogenaamde christenen, mogen geen aparte partij gaan vormen, omdat er immers geen antithese, geen tegenstelling mag zijn tussen degenen, die naar Gods Woord wensen te leven en de openlijke werelddienaars.

Dit streven noemt men de 'doorbraak', waar de laatste jaren veel over te doen is geweest. Deze doorbraak is dus niet anders dan de naleving van de leer van Barth op dit punt.

Bovendien zijn christelijke partijen volgens het Barthianisme onmogelijk, want zulk een christelijke partij wil de eis van Gods Woord doen horen op alle terrein des levens om ons daarnaar in alles te richten, maar men weet immers niets van die eis van 's Heeren getuigenis, want de Bijbel is Gods Woord niet volgens Barth. De Bijbel is geen openbaring Gods. "Wij staan in de crisis van het niet-te-weten".

Zo is er ook geen maatstaf meer om naar te leven, en geen enkel onderscheid tussen de kerk en de wereld. Zo kan men, zoals bij velen in onze droeve dagen gebruikelijk is, 's morgens naar Gods huis gaan om 's middags het voetbalveld te bezoeken, en 's avonds de bioscoop binnen gaan.

Als men naar de wijze van Gods Woord de dag des Heeren doorbrengt, dan wordt men door de midden-orthodoxie in de Herv. kerk (de Barthiaanse kring aldaar), wettisch genoemd en wordt gezegd, dat men de christelijke vrijheid niet kent. Ware vrijheid kan echter alleen gevonden worden in

gebondenheid aan Gods Woord, maar nooit in losbandigheid, wyl men zich alzo het geduchte oordeel Gods waardig maakt.

Dr. Berkhof, de rector van het seminarium tot opleiding van de predikanten in de Herv. Kerk, heeft geschreven dat men door zulk een leer, waarbij alles maar toegestaan wordt en alles erbij door kan, bezig is "de laatste brokken christelijke levensstijl te vergruizelen en men een geslacht opkweekt, dat van zijn christen-zijn geen last meer behoeft te hebben". Dit heet zogenaamd christelijke vrijheid, maar het is niet anders dan afgodendienst.

Bunyan leefde ook in zijn onbekeerde staat volgens die zogenaamde christelijke vrijheid. Hij ging ook 's morgens naar de kerk en 's middags voetballen op de dag des Heeren. Hij wilde het maar niet laten, hoewel hij menigmaal ernstig vermaand werd. Maar toen is de Heere eraan te pas gekomen en heeft Bunyan als van de hemel gevraagd, wat hij wilde: doorgaan met zijn voetballen en dan straks eeuwig verzinken onder Gods rechtvaardig oordeel, of onvoorwaardelijk voor de Heere bukken. En toen was het met Bunyan gedaan.

Dualisme

Het is niet gemakkelijk te zeggen, bij welke richting we Barth nu eigenlijk moeten stellen. Zeker is, dat wij hem altijd moeten zien tegen de achtergrond van de Duits-Zwitserse theologie. We vinden bij hem dan ook stellig Lutherse invloeden. In de Lutherse theologie wordt het leven verdeeld in twee gescheiden sferen, de sfeer van het geloof en de sfeer van de aardse verhoudingen. Het gevolg van deze stelling was dat in de Lutherse Kerk in Duitsland de financiële zijde van de kerk en de uitoefening van de kerkelijke tucht, als behorende tot de wereldlijke sfeer van de aardse verhoudingen aan de staat werden overgelaten. Ook bekommerde men zich daar niet over een christelijke politiek of de christelijke school, want voor dit alles heeft de staat zorg te dragen, wijl deze zaken volgens het Lutherdom onder de wereldlijke sfeer zouden vallen. De grote gevaren van deze stelling zijn duidelijk gebleken in de Tweede Wereldoorlog toen het nazidom in Duitsland heel gemakkelijk de kerk, de politiek en de christelijke school aldaar onder de voet kon lopen, omdat men er zich nooit om bekommerd had, en er geen christelijk front dienaangaande was, maar men in lauwheid alles aan de staat overliet.

Evenals in het Lutherdom, vinden we nu ook bij Barth de verdeling van het leven in twee sferen. Enerzijds is er bij Barth de sfeer van het geloof, van de kerk, anderzijds de sfeer van de wereld, waartoe behoren de staat, de politiek, de school, de cultuur. En in deze laatste sfeer is het niet mogelijk het gezag en de heerschappij van Gods Woord te doen gelden.

Dus geen christelijke scholen, geen christelijke politieke partijen, enz.

Deze stellingen komen hier vandaan, dat Barth de grote, oneindige tegenstelling in het leven geroepen heeft tussen de transcendente God, die de 'totaal Andere' is, en deze wereld. Er is bij Barth geen enkele verbinding mogelijk tussen schepping en herschepping in Christus. Dit zijn bij hem twee volstrekt gescheiden gebieden. Omdat het Barthianisme dus gekenmerkt wordt door de verdeling van het leven in twee sferen, zal het in ons land nooit een natuurlijke plaats kunnen gaan innemen. Om dezelfde reden heeft het Lutherdom immers nooit veel ingang gevonden in ons land. Hiervoor is immers, hoe verwaterd ook, te veel het calvinistische, op Gods Woord gegronde besef ingeworteld, dat heel ons leven onder de rechtstreekse soevereiniteit van Gods Woord behoort te staan. Ook het leven in staatkundig- en schoolopzicht. Op alle terreinen des levens behoort Gods Woord de norm van handelen te zijn en in alles moet Gods eer ten doel staan. Het dualisme van Barth en van het Lutherdom, waarin het leven verdeeld zou worden in twee sferen, waarbij over de ene wel Gods Woord zou heersen, en over de andere niet, is volkomen in strijd met Gods getuigenis. Ondanks alle vervlakking in velerlei opzicht is dit besef in zijn grondslag toch diep doorgedrongen in ons land, zodat de invoering van het Duits-Zwitsers Barthianisme in strijd is met ons volksbestaan en totaal geforceerd is.

Conclusie

Onze eindconclusie is dat de leer van Barth door ons scherp moet worden veroordeeld en afgewezen.

Zeer terecht wordt de theologie van Barth door de Amerikaanse professor van Til 'nieuw modernisme' genoemd. In deze zogenaamde orthodoxie komt toch steeds het modernisme weer naar voren. Deze dialectische theologie is een eindeloos spel van ja en nee tegelijk. De eenvoudigheid van Gods Woord wordt ingeruild voor een gewichtig-wijsgerig systeem.

We noemen nog slechts enkele voorbeelden:

A. God is volgens Barth de Drie-enige, maar anderzijds is Hij dat toch weer niet, want Hij is slechts één Persoon met drie Zijnswijzen (= drie verschillende bestaansvormen). Hierin betoont Barth een navolger te zijn van de ketter uit de oud-christelijke kerk Sibelius.

B. Barth leert: God heeft zich in Christus geopenbaard, maar toch blijft Hij, als Hij zich openbaart, de verborgen God, Die wij niet kunnen kennen.

C. Barth zegt: De Bijbel is Gods Woord, maar toch is het ook weer een menselijk boek, waarop wij kritiek moeten hebben.

D. Barth stelt: De verkiezing moet het middelpunt van de prediking zijn, maar anderzijds kan deze verkiezing door de mens weersproken en te niet gedaan worden.

E. Barth leert: Christus is Koning over heel de wereld en over het leven in al zijn verhoudingen, en toch is er een gedeelte van het leven (zie hierboven), de wereldlijke sfeer, die niet door Hem bestuurd wordt.

Barth zegt soms dingen, waartegen op zichzelf genomen niets in te brengen is en die zeer verleidelijk zijn, als hij bijv. ergens schrijft: "Het is genade om genade te ontvangen en daaruit te leven", maar laten wij nooit de waarschuwing van de hierboven genoemde prof. van Til vergeten, dat deze hele leer van Barth niet anders is dan modernisme, met een rechtzinnig kleed omhangen.

We lezen in de brief aan de gemeente van Pergamus in Openb. 2:14-16: "Maar Ik heb enige weinige dingen tegen u, dat gij aldaar hebt, die de lering van Bileam houden, die Balak leerde den kinderen Israëls een aanstoot voor te werpen, opdat zij zouden afgodenoffer eten en hoereren. Alzo hebt ook gij, die de lering der Nikolaiëten houden; hetwelk Ik haat. Bekeer u!"

Bileam had aardse rijkdom liever dan de gunst des Heeren. Hoewel hij door de Heere verhinderd werd om Israël te vloeken, wilde hij toch zijn beloning niet ontgaan en gaf daarom aan Balak een sluwe raad. Balak moest de dochters van zijn volk doen uitgaan in het leger van Israël om de zinnelijke lusten van de Israëliëten op te wekken, en hen tot deelname uit te nodigen aan de offermaaltijden van Baäl-Peor, de afgod van de Moabieten, wiens onzedelijke eredienst het offer van vrouwelijke kuisheid vroeg. Zo zou de scherpe grensscheiding tussen Israël en de heidense volken zijn uitgewist, de dienst des Heeren vernietigd zijn en Gods toorn over Israël ontstoken.

Hetzelfde leerden de Nikolaiëten. Zij wilden ook geen grens tussen kerk en wereld. Zij deden ook mee aan de heidense

afgodsfeesten onder het voorwendsel dat een afgod toch niet bestond. Zij wilden de vermenging van kerk en wereld om zo in bandeloosheid te kunnen leven. Men meende van Gods wet ontslagen te zijn om in 'vrijheid' te kunnen wandelen. Maar hoe zien we hetzelfde ook bij de aanhangers van het Barthianisme. Ook hier valt, zoals we in vorige artikelen verklaarden, de grens tussen kerk en wereld weg. Ook hier wordt het leven naar Gods wet veroordeeld en leeft men in een valse vrijheid om zijn wereldzin te kunnen botvieren. Men kan bij dit naam-christendom gerust 's zondags morgens naar de kerk gaan en 's middags naar bioscoop of voetbalveld. Maar deze lering van Bileam en der Nikolaiëten wekte het heilig ongenoegen Gods op en daardoor maakte het zich het oordeel waardig. Zo brengt ook de naleving van de Barthiaanse principes het oordeel over de kerk en maakt men zich eveneens Gods ongenoegen waardig.

Daarom, de kerk van Christus, beware het pand, haar toebetrouwd.

